

Філософія, як специфічний тип знання

ОСОБЛИВОСТІ СТАНОВИЩА ЛЮДИНИ У СВІТІ

□ **1. Розумність** – здатність усвідомлювати себе і те, що її оточує.

□ **2. Неспеціалізованість** – в будову людського організму не закладена програма її способу життя та життєвих здійснень.

□ **3. Вільність** – ні до чого жорстко не прив'язана й однозначно не спонукувана.

□ **4. Універсальність** – людина не призначена одночасно ні до чого конкретного, то вона – потенційно, так би мовити, за суттю, - може бути всім.

□ **5. Усвідомлює свою смертність** – обмеженість та нескінченність свого життя (принаймні свого земного життя).

□ **6. Людина реалізується в соціокультурних**

Фрідріх Ніцше

«Все є лише проявами життя»

Жан-Поль Сартр

**«Доля людини покладена
на неї саму...»**

**«Людина - це
передусім проект...»**

Жан-Поль Сартр

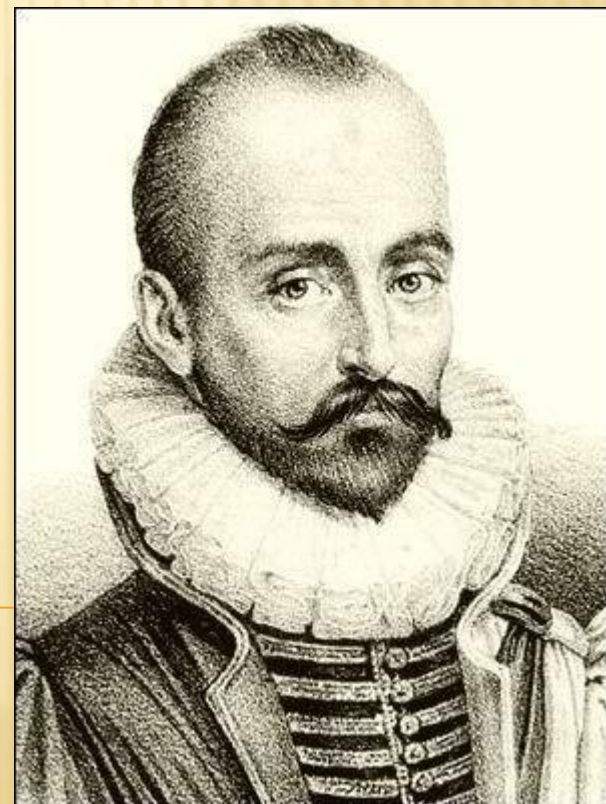

Мішель Монтень

«Розмірковувати про смерть означає розмірковувати про свободу. Хто навчиться помирати, той забуде, що таке бути рабом».

« Міра життя – не в його тривалості, а в тому, як ви його використали».

Артур Шопенгауер

Кожен знає той світ, який йому відкрився через його □ діяльність, □ працю, □ пізнання, □ експерименти, □ фантазію і т. ін.

«Світ є нашим уявленням»

Мартін Хайдеггер

Martin Heidegger

«Людина є отвором у бутті», бо на рівні людини та через людину глибинні потенції буття вперше виходять у своє виявлення.

Отже, народжуючись, людина, для того, щоб стати людиною, повинна опанувати способами соціокультурної поведінки, навчитися діяти з допомогою предметів культури. Вона має навчитися прямої ходи, їсти з посуду, писати, водити автомобіль та ін.

Світогляд – це сукупність узагальнених уявлень людини про себе, світ, свої взаємини із світом, про своє місце в світі та своє життєве призначення.

Світогляд – не просто знання, а деяке інтегральне духовне утворення, оскільки:

а) він повинен надавати людині не стільки поглиблені знання про закони тих чи інших сфер реальності, а знання разом із оцінкою, відношенням;

б) предметом світогляду – відношення «людина – світ» постає майже неозорим, безмежним і тому до певної міри невизначеним.

Складові світогляду:

**□ погляди, □ переконання □
принципи □ ідеали □ цінності
□ вірування □ життєві норми
та стереотипи.**

Основні світоглядні питання

Місце людини в світі

Що я
можу
зробити
?

Що я
маю
робити
?

На що
можу
сподіватис
ь?

Що
таке
людин
а?

Імануїл Кант

Типологія світогляду –

це не просте перерахування його можливих видів, а перш за все, виділення типових ознак, за якими та на основі яких пізніше здійснюється класифікація основних видів світогляду.

Тобто, типологія постає у порівнянні із простим переліком більш містким та логічно виправданим способом ознайомлення із світоглядом з метою його подальшого докладнішого вивчення.

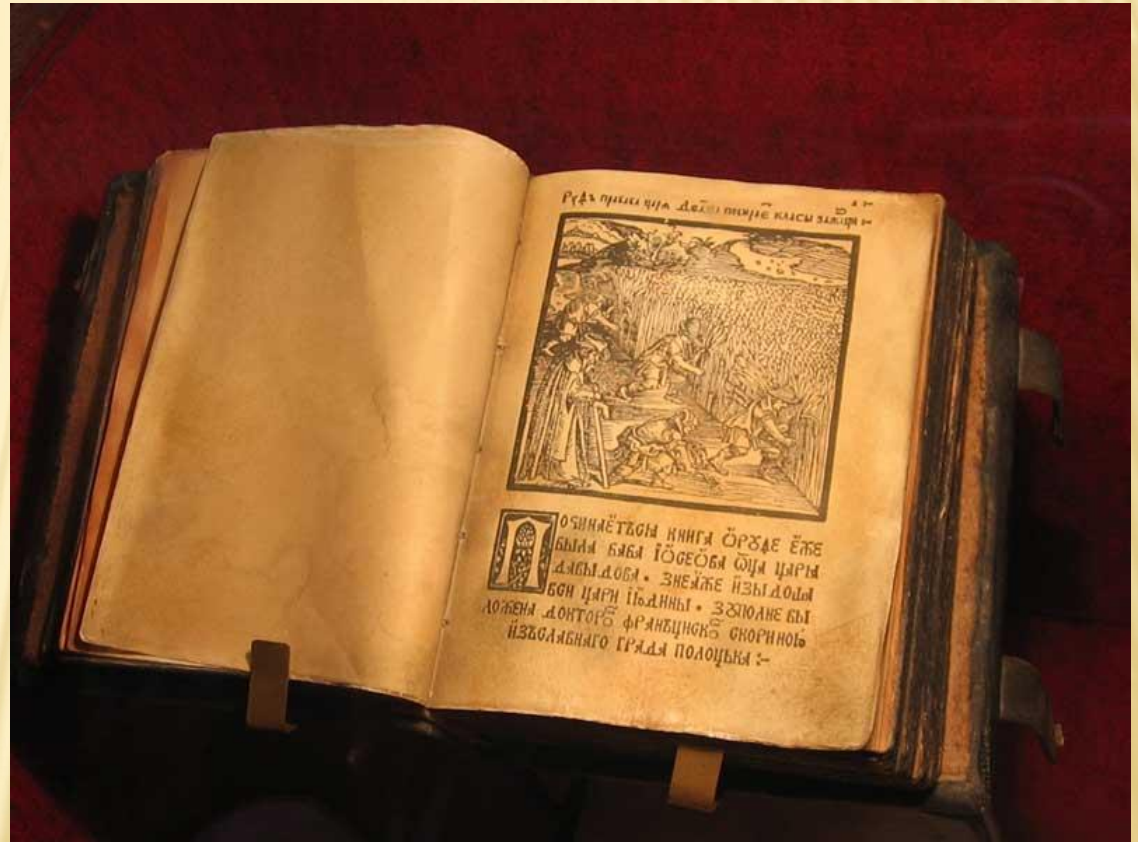

За носієм	За рівнем світобачення та усвідомлення	За історичними епохами	За морально - ціннісними орієнтирами
Індивідуальний	Усвідомлений	Архаїчний	Егоїстичний
колективний	Неусвідомлений	Античний	Гуманістичний
Груповий	Частково усвідомлений	Середньовічний	Антигуманний
Національний	Буденний	Ренесансний	Альтруїстський
Регіональний	Сформований на засадах наукових знань	Світогляд ХХ ст.	Цинічний
Загально – людські	Філософський	Світогляд ХХІ	Шовіністичний та ін..

ІСТОРИЧНІ ТИПИ СВІТОГЛЯДУ

- ❑ МІФОЛОГІЯ
- ❑ РЕЛІГІЯ
- ❑ ФІЛОСОФІЯ

МІФОЛОГІЯ

- (від грецького – перекази, оповідання, слово, учення) - це історично перша форма світогляду розповіді про богів, першопредків, початкові події світу тощо.
- Основні риси міфологічного світогляду:
  - Усвідомлення роду як колективної особи (тотемізм, віра в першопредків),
  - Обернений в минуле (традиції, звичаї, обряди, ритуали, мова тощо),
  - Формування анімістичної картини світу (одухотворення всього суцього),

СФЕРИ ДУХОВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ЯКІ ВИДІЛИЛИСЯ ІЗ МІФУ

- Раціональні знання (пранаука)
- Мистецтво
- Релігія
- Фольклор
- Етичні норми і правила
- Правові уявлення
- Філософія

АЛЕКСАНДР АФАНАСЬЕВ

СЛАВЯНСКАЯ
МИФОЛОГИЯ

РУССКАЯ
МИФОЛОГИЯ

ЭНЦИКЛОПЕДИЯ

- ПРОИСХОЖДЕНИЕ МИРА •
- ОБРЯДОВАЯ ПРАКТИКА •
- БОЖЕСТВА ДРЕВНИХ СЛАВЯН •
- НАРОДНЫЕ ВЕРОВАНИЯ •
- ФОЛЬКЛОРНЫЕ ПЕРСОНАЖИ •
- СКАЗКИ • БЫЛИНЫ •
- НАРОДНЫЙ КАЛЕНДАРЬ •

АНТИЧНАЯ
МИФОЛОГИЯ

ЭНЦИКЛОПЕДИЯ

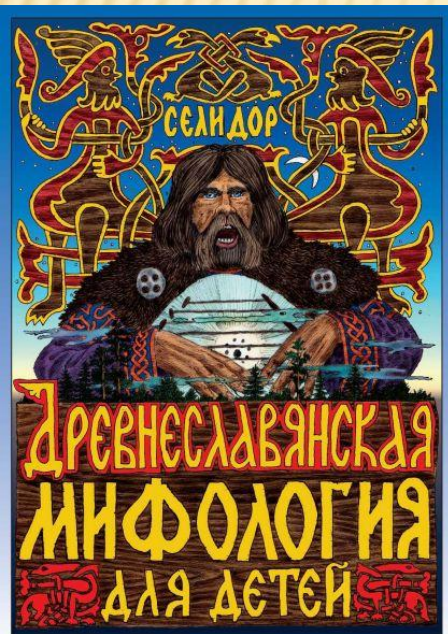
- БОГИ • ГЕРОИ • СУЕВЕРИЯ •
- РИТУАЛЫ • НАУКИ И ИСКУССТВА •
- ОЛИМПИЙСКИЕ ИГРЫ • НАЧАЛА РЕЛИГИИ •
- ГОСУДАРСТВО •

ЕГИПЕТСКАЯ
МИФОЛОГИЯ

ЭНЦИКЛОПЕДИЯ

- РЕЛИГИЯ • МИФЫ • БОЖЕСТВА •
- ДИНАСТИИ • ФАРАОНЫ • ИСТОРИЯ •
- АРХЕОЛОГИЯ •

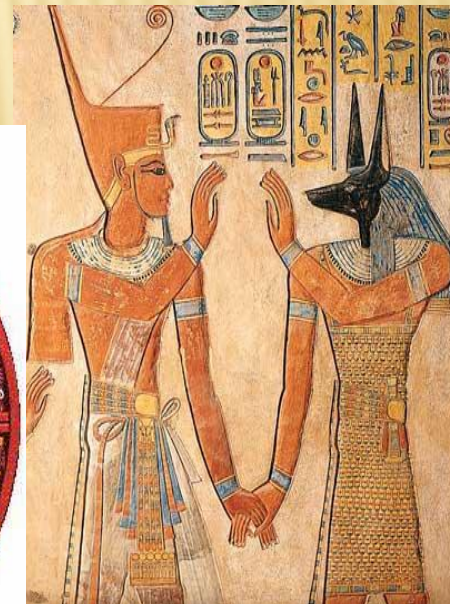
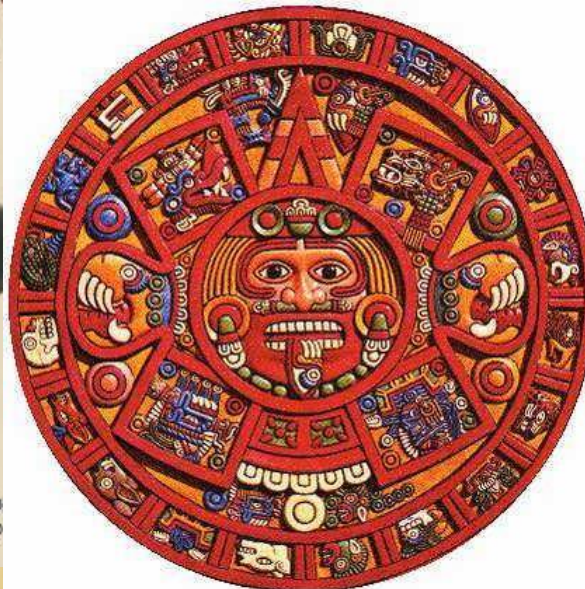

СКАНДИНАВСКАЯ
МИФОЛОГИЯ

ЭНЦИКЛОПЕДИЯ

- ПРЕДАНИЯ • ГЕРОИ • БОГИ
- ВОЙНЫ • ТРАДИЦИИ • СУЕВЕРИИ
- СКАНДИНАВСКОЕ ЯЗЫЧЕСТВО •

MironishiN
Render.ru

© 2003 MironishiN

РЕЛІГІЯ

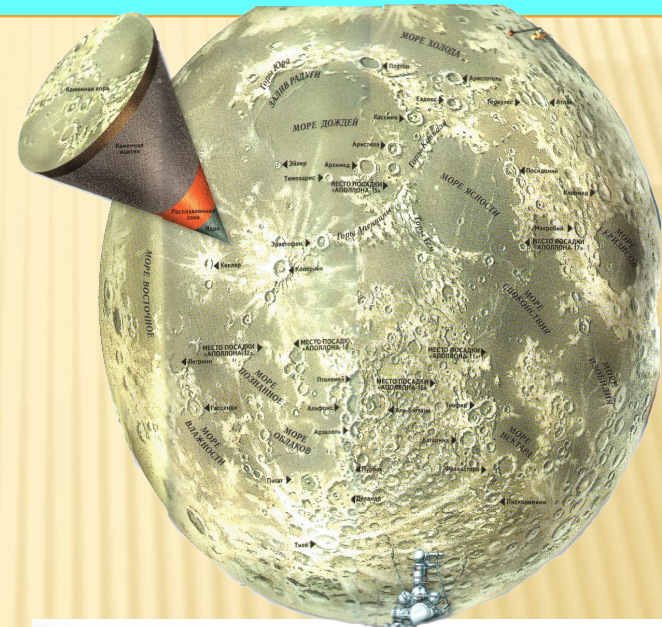
▣ (від лат. –
благочестя,
набожність,
святиня) - тип
світогляду, певна
поведінка, що
визначені вірою в
існування Бога,
відчуття зв’
язаності,
залежності і обов’
язку до таємної
сили, яка дає
опору і достойна
поклоніння.

ОСНОВНІ РИСИ РЕЛІГІЙНОГО СВІТОГЛЯДУ

- Чіткий розподіл суб'єкту і об'єкту;
- Ідея відділена від матерії,
- Розподіл світу на земний і небесний,
- Віра – головний спосіб досягнення буття (через діяння),
- Наявність релігійної ідеї.

ОСНОВНІ СВІТОВІ РЕЛІГІЇ: БУДДИЗМ, ХРИСТИЯНСТВО, ІСЛАМ

Філософія:

«філо» - схильність, любов, бажання, відданість

«софія» - мудрість, яка, у свою чергу, складається із двох слів і буквально значить – казати, промовляти, цілісно, доречно.

Особливості предмету філософії:

- ❖ її предмет є історично змінним, оскільки історично змінними постають самовиявлення та самоусвідомлення людини;
- ❖ уся історія філософії фактично входить у окреслення її предмету, оскільки лише за такої умови ми і здатні окреслити «топографію» людськості;
- ❖ філософія постає своєрідною формою збереження та забезпечення історичної неперервності людської свідомої само

Риси філософського мислення:

- 1. Має гранично широкий рівень узагальнення (категорії, принципи), що виходять на межу буття і небуття**
- 2. Постає формою людського самоусвідомлення, мисленням під кутом зору людини, її життєвого вибору**
- 3. Окреслює дійсність не лише такою, якою вона є , а й такою, якою має бути**
- 4. Є більшою мірою мисленням про мислення, ніж мисленням та думкою про якусь реальність**
- 5. Постає внутрішньопов'язаним , логічно послідовним, аргументованим та обґрунтованим**
- 6. Прагне поставити і розв'язати граничні, абсолютні проблеми людського буття**